

Piotr Pagórski, Krzysztof Antczak, Michał Zapart

STANOWISKO WODNICZKI *ACROCEPHALUS PALUDICOLA* NA NIZINIE MAZOWIECKIEJ

19 VI 2005 prowadząc obserwacje na terenie bagna w rejonie wsi Żychowo (gm. Raciąż, powiat płoński) obserwowaliśmy jednego śpiewającego samca wodniczki. W trakcie kolejnej kontroli 3 VII 2005 (wraz z P. Szczypińskim) ponownie widzieliśmy jednego osobnika wodniczki, tym razem silnie zaniepokojonego. Miejsca obydwu spotkań były oddalone od siebie o około 200m. Podczas trzeciej kontroli tego terenu w dniu 10 VII 2005 (S. Chmielewski, P. Pagórski, K. Antczak) udało się nam zlokalizować 3 miejsca występowania zaniepokojonych wodniczek, przy czym dwa pokrywały się z dwiema pierwszymi obserwacjami a trzecie znajdowało się w pobliżu wcześniej wymienionych. W dwóch z nich obserwowano po dwa zaniepokojone ptaki (prawdopodobnie 2 pary) a w trzecim tylko jednego zaniepokojonego ptaka. Pomimo około 4 godzin przebywania w miejscu spotkań ptaków nie słyszeliśmy śpiewu żadnego z nich, a tylko obserwowaliśmy zaniepokojone ptaki wydające głosy ostrzegawcze „czek, czek”, co być może miało związek z przystąpieniem ptaków do drugiego lęgu i słabą aktywnością śpiewu w tym okresie. Wodniczki stwierdzono na podmokłych, otwartych turzycowiskach o średniej wysokości 0,5 m, z pojedynczymi kępami łązy. Jedno stanowisko było położone w miejscu nieco suchszym i zarastającym na skraju przez trzcinę.

Obserwacje na tym terenie prowadzono regularnie od roku 1997, lecz liczba kontroli zwłaszcza w miesiącach czerwiec - lipiec była niewielka i trudno jednoznacznie ocenić, czy gatunek ten był przeoczony, czy go do tej pory tam nie było, a pojawienie się w roku 2005 należy uznać za efemeryczne wynikające z przypuszczalnie z niekorzystnych warunków siedliskowych na głównych łęgowskich tego gatunku. Tę ostatnią tezę zdają się potwierdzać obserwacje z sezonu lęgowego 2006. Warunki siedliskowe w roku 2006 na omawianym terenie były zbliżone do tych w roku 2005. Pomimo tego w dniach 3 V, 1 VI i 25 VI wodniczek nie stwierdzono.

Akcja inwentaryzacji wodniczki przeprowadzona w roku 2006 przez Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne na wszystkich dotychczas znanych mazowieckich stanowiskach tego gatunku, podanych przez Tomiałojcia i Stawarczyka (2003), Górskiego i Nowakowskiego (1998), Neubaera i Zagalską (2001) nie wykazały jej obecności¹⁾. Również kontrole potencjalnych łęgowskich tego gatunku w dolinie górnego Liwca, Pilicy, Bugu, Bzury, Omulwi, Pisy, Turośli, Rozogi, Szkwy, Muchawki oraz w Puszczy Kampinoskiej (W. Błędowski, A. Dmoch, A. Dombrowski, D. Michałowski, A. Olszewski, A. Goławski, Z. Kasprzykowski, J. Tabor).

¹⁾ W dniu 21 VIII 2004 w turzycowisku nad Zwolenką k. wsi Kijanka (gm. Przyłęk) obserwowano 5-6 ptaków (J. Wójciak). Stanowiska tego nie sprawdzono w roku 2006, gdyż informację tę otrzymano po terminie akcji inwentaryzacyjnej.

Omawiany teren w roku 2005 objęty został ochroną jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Pólka-Raciąż” (Chmielewski 2004). Pozwala to mieć nadzieję, że obszar ten nie zostanie osuszony. Potencjalnym zagrożeniem jest niewątpliwie zarastanie dogodnych miejsc lęgowych przez brzozę (*Betula sp.*), wierzbę (*Salix sp.*) i trzcinę *Phragmites communis*. Utrzymanie odpowiedniego poziomu wody oraz okresowe wycinanie zarośli i trzcin, pozwoliłoby na zachowanie optymalnego środowiska lęgowego dla wodniczki i innych występujących tam licznie gatunków wodno-błotnych.

Autorzy składają podziękowania Piotrowi Szczypińskiemu i Sławomirowi Chmielewskiemu za pomoc w badaniach terenowych oraz Joasi i Ewie za wyrozumiałość.

Literatura

- Chmielewski S. 2004. msc. *Zespół przyrodniczo - krajobrazowy „Pólka-Raciąż”*. Maszynopis w MUW w Warszawie.
- Głowaciński Z. (red.). 2001. *Polska czerwona księga zwierząt*. PWRiL, Warszawa
- Górski A., Nowakowski J. 1998. Podlasie. W: Krogulec J. (red.). *Ptaki łąk i mokradel Polski: 169-193*, Fundacja IUCN-Poland.
- Neubauer G., Zagalska M. 2001. *Nowe stanowisko wodniczki *Acrocephalus paludicola* na Równinie Kurpiowskiej*. Przegl. Przyr. 12: 156-157.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. *Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany*. t. II. PTPP „pro Natura”. Wrocław

Adresy autorów:

Piotr Pagórski, ul. Powstańców Wlkp. 3, 06-500 Mława, e-mail: piopag@wp.pl
Krzysztof Antczak, os. Książąt Maz. 6 m 41, 06-500 Mława, e-mail: kuba.antczak@wp.pl
Michał Zapart, ul. Graniczna, 06-500 Mława, e-mail: mizap@wp.pl

OCCURENCE OF THE AQUATIC WARBLER ACROCEPHALUS PALUDICOLA IN THE MAZOWIECKA LOWLAND

Summary

On 19 June, 3 July, and 10 July 2005, a maximum of three sites of Aquatic Warblers giving warning calls were located in a marshland near the village of Żychowo (52°49'N, 20°11'E). In 1997-2004 and in 2006, the birds were absent. The presence of Aquatic Warblers in 2005 may thus be considered as ephemeral.